

ומדייקת הגמרא מדבריו אלו של רבי יוחנן, שהם אינם מתייחסים למשנתנו:

מדקאמר רבי יוחנן ש"אין למדים מן הכללות" והוסיף **"אפילו במקום שנאמר בו חוץ"**, משמע שהכלל שהתייחס אליו רבי יוחנן לא נאמר בו "חוץ", שלכן הוסיף ואמר רבי יוחנן **"אפילו במקום שנאמר בו חוץ"**

ומכלל דבריו אתה למד, **דלאו הכא** על משנתנו **קאי** [אמרה רבי יוחנן], שהרי נאמר בה **"חוץ"**.

וכיון שכן, יש לנו לברר: **היכא קאי** [על מה אמרה רבי יוחנן]?

ומבארנין: רבי יוחנן — **התם קאי**, על הא דתנן: **כל מצות עשה שהזמן גרמא** [שהזמן גורם למצוה שתבוא, כגון שופר וסוכה] **אנשים חייבין בהן ונשים פטורות**.

ומצוות **שלא הזמן גרמא** — **אחד נשים ואחד אנשים חייבין**.

ועל כך הוינן בה: וכי **כללא הוא** ללא יוצא מן הכלל **דכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות?**

הרי מצות אכילת מצה בליל הראשון של פסח, שהיא חובה, שנאמר **"בערב תאכלו מצות"**, ונשים חייבות בה, לפי שהוקשה מצות אכילת מצה לאיסור חמץ. ללמד: כל שישנו בכל תאכל חמץ, ישנו בקום אכול מצה.

וכן מצות שמחה בחג, שנאמר **"ושמחת אתה וביתך"**, הרי נשים בכלל.

וכן מצות הקהל במועד שנת השמטה בחג הסוכות, שהמלך עומד על בימה וקורא לפני

ישראל מצות משנה תורה. ונאמר באותה פרשה [וילך, לא יב]: **הקהל את העם האנשים והנשים והטף**. הרי שאף נשים נתחייבו.

דכל אלו מצות עשה שהזמן גרמא הוא, **ונשים חייבות?**

ותו הוינן בה: וכי **כל מצות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות!**

הרי מצות תלמוד תורה שהנשים פטורות, מדכתיב **"ולמדתם אותם את בניכם"**, וממעטינן: ולא את בנותיכם.

וכן מצות פריה ורביה, דכתיב **"פרו ורבו ומלאו את הארץ, וכבשוה"**. ודרשינן: איש שדרכו לכבוש חייב בפריה ורביה ולא אשה.

ומצות פדיון הבן, דכתיב **"וכל בכור בניך תפדה"**. ודרשינן: **"תפדה"** — כל שחייב להיפדות, דהיינו זכר, הוא זה שחייב לפדות את בנו. אבל אשה אינה בכלל פדיון, דהא כתיב **"בכור בניך תפדה"**, למעט בנותיך. ולפיכך אינה חייבת בפדיון בנה.

דכל אלו מצות עשה שלא הזמן גרמא הן, **ונשים פטורות!**

אלא, מכח קושיות אלו, **אמר רבי יוחנן: אין למידין מן הכללות** [וכמו **"כל"** מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, לאו דוקא **"כל"** הוא], **ואפילו במקום** [בכלל אחר] **שנאמר בו "חוץ"** מדבר מסוים.

אמר אביי, ואיתימא רבי ירמיה: אף אנן נמי תנינא שאין למדין מן הכללות אפילו במקום שנאמר בו **"חוץ"**!

דתנן: **עוד כלל אחר אמרו:**